

Dit geval is zeer merkwaardig, daar primaire sarcomen van de pleura zeer zelden voorkomen. In het geheele lichaam werd nergens anders een haard gevonden, die als de primaire kon worden beschouwd. Merkwaardig is verder de afwezigheid van metastasen, zelfs in de klieren, van belemmering in de circulatie, zoowel arterieel als veneus (afgezien van den linker kleineren radialispols, die te verklaren is door rekking der groote vaten).

Van beteekenis is de groote overeenkomst, welke het geheel van verschijnselen vertoont met dat bij pleuritis exsudativa. De physische verschijnselen dekken elkaar geheel en al, zoowel wat verplaatsing der organen als de verhouding van stemfremitus en stemresonantie aangaat. Slechts het uitgezette venanet, de uitpuilende tumoren en niet het minst het negatieve resultaat der puncties konden in dit geval — afgezien van de incisie — de diagnose tot zekerheid brengen.

WETENSCHAPPELIJKE MEDEDEELINGEN.

Vegetarisme. — In beknopten vorm maakt R. STAHELIN (*Correspondenz-Blatt f. Schweizer Aerzte*, Bd. XXXVI, S. 405.) een vergelijking tusschen het vegetarische en het gemengde diët, en wel in physiologisch en therapeutisch opzicht. Een eerste verschil tusschen beide leefwijzen bestaat in het volumen van de voeding, die bij vegetarischen kost in het algemeen veel grooter is, hoewel het wel mogelijk is om door toediening van plantenvetten een menu samen te stellen, dat in grootte dat der gemengde voeding niet overtreft, niettegenstaande het dezelfde verbrandingswaarde heeft. Hij wijst op de goede diensten, die een vegetarische voeding (zonder vetten) bij de behandeling der vetzucht kan bewijzen.

De verteerbaarheid van sommige plantaardige voedingsmiddelen is minder groot dan die van vleesch, hoewel weer andere in dit opzicht niet onderdoen, vooral wat betreft de stikstofassimilatie.

Wat het eiwitgehalte aangaat, blijkt, dat bij gelijke caloriewaarde vleesch veel meer eiwit bevat dan die plantaardige voedingsmiddelen, die in groote hoeveelheid kunnen worden gebruikt. Dit behoeft echter nog geen nadeel te zijn, want in den laatsten tijd meenen verschillende onderzoekers, zooals bijv. CHITTENDEN 1), dat een ruim eiwitgebruik niet alleen onnoodig maar zelfs schadelijk is. Daarenboven stelt de vleeschvoeding groter eischen aan de nieren. Terwijl de minerale bestanddeelen van het plantenvoedsel voor een groot deel met de faeces worden verwijderd, verlaten de zouten van het dierlijk voedsel het lichaam met de urine. Het bleek hem nl., dat de valentiewaarde der urine (= produkt van vriespuntsverlaging en hoeveelheid) bij vleeschvoeding veel grooter was dan bij plantenvoeding. Melkdiët en lacto-vegeta-

1) Vergelijk BENEDICT'S kritiek hierop. Referaat in dit *Tijdschrift* 1906, Tweede Helft, blz. 1628.

risme schijnen in dit opzicht dichter bij gemengde dan bij vegetarische voeding te staan.

Bij vleeschvoeding worden door de digestie soms toxische stoffen gevormd, maar ook het planteneiwit kan daarbij toxinen leveren en naast de eiwitgisting treft men ook een koolhydraatgisting en een bacteriële vetontleding in het darmkanaal aan.

De rijkdom van plantenkost aan cellulose kan bij chronische obstipatie een aanbeveling voor het vegetarisch diët zijn.

De plantenkost mist de extractiefstoffen, die den eetlust opwekken en de afscheiding der verteringssappen bevorderen. De bereiding van een vegetarischen maaltijd moet dus met dit punt rekening houden. Of de afwezigheid van purine-stoffen in een deel der plantaardige voedingsmiddelen een gunstigen invloed kan hebben, laat Schrijver onbeslist, aangezien omtrent deze stoffen nog veel te weinig bekend is.

Door hem verrichte onderzoekingen over den invloed van het diët op het centrale zenuwstelsel, hebben geen uitkomsten opgeleverd. De polsfrequentie was in rust bij 14 personen na vegetarische voeding dezelfde als na gemengde voeding, terwijl zij bij twee personen na vegetarisch diët verhoogd was; bij het verrichten van arbeid was de polsfrequentie in één geval na vegetarische voeding en in een ander geval na gemengde voeding hooger dan in de contrôle-tijdperken. Op de bloedsdrukking had het vegetarisch diët een verlagenden invloed. De viskositeit van het bloed was niet duidelijk van de voedingswijze afhankelijk. Het diët had wel invloed op de diurese. Bij gemengde voeding was deze hooger dan bij vegetarische; een nader onderzoek bracht aan het licht dat de diuretische eigenschappen van de gemengde voeding toekwamen aan rundvleesch, visch, vleesch-extrakt en eieren, terwijl uitgewasschen vleescheiwit geen diuretische werking had. De diurese, die met verhooging van de keukenzoutuitscheiding gepaard gaat, is, volgens STAEHELIN, het gevolg van prikkeling van het nierepithelium, aangezien hij bij den geringen invloed van het diët op de circulatie aan deze in dit opzicht geen beteekenis hierin kan toeschrijven.

STAEHELIN meent, dat de vegetarische beweging een nuttig tegenwicht vormt tegen een overdreven eiwitvoeding, waaraan zekere gevaren zijn verbonden en dat onder sommige pathologische omstandigheden (chronische nephritis, jicht, adipositas) de vegetarische voeding op haar plaats kan zijn, hoewel niet mag worden vergeten, dat bij nauwkeurig klinisch toezicht het vleesch niet zoo schadelijk is als dikwijls aangenomen wordt en dat door een eenzijdigen kost de verbetering van den algemeenen toestand bij patiënten groote moeilijkheden ondervindt.

J. PH. STAAL.

De stenose der bovenste thoraxapertuur en haar beteekenis voor de ontwikkeling van de longtuberculose. — In 1859 heeft W. A. FREUND voor de eerste maal mededeelingen gedaan over den